

Фінанси та бюджетування в державному секторі Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти *Третій (освітньо-науковий)*

Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування
Статус дисципліни	Вибірковий
Форма навчання	Очна (денна, вечірня) / заочна
Рік підготовки, семестр	II курс
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС / 120 год. лекції 14 год., практичні заняття 28 год., самостійна робота 78 год.
Семестровий контроль/ контрольні заходи	залік / модульна контрольна робота
Розклад занять	rozklad.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Іваницька Ольга Михайлівна, професор кафедри теорії та практики управління, д.держ.упр., проф. http://ktpu.kpi.ua/ua/faculty/ivanitska/ivanitska@kpi.ua , <omivanytska@gmail.com>
Розміщення курсу	Електронний кампус КПІ, Google Classroom

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Сучасна економіка характеризується надзвичайним посиленням ролі фінансів, які виступають домінантою економічних відносин. У цьому зв'язку знання основ формування та використання фінансових фондів держави, побудови бюджету держави, регіону, підприємства й організації державного сектора економіки є умовою успішного входження у професійне поле публічної служби. У ході опанування курсу аспіранти можуть набути знання, які допоможуть оцінити фінансові наслідки будь-якого управлінського рішення, співставити фінансові результати прийняття альтернативних рішень

Мета та завдання дисципліни полягають у засвоєнні аспірантами необхідних знань, вмінь і навиків щодо застосування широкого кола інструментів і механізмів фінансового регулювання та бюджетування в державному секторі економіки, формуванні здатності розробляти та аналізувати бюджет організації, передбачувати наслідки прийняття управлінських рішень в фінансовій сфері державного сектора економіки.

Вивчення навчального модуля сприятиме підвищенню рівня загальної та спеціальної

підготовки з публічних фінансів і бюджетування; формуванню у здобувачів наукового ступеню компетенцій щодо науково-аналітичного опрацювання проблем з позицій державних інтересів та інтересів компаній.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей, зокрема публічного управління та адміністрування, менеджменту, юридичних наук тощо.

Дисципліна сприятиме підвищенню рівня загальної та спеціальної підготовки майбутніх науковців з управління фінансами та регулювання бюджетних відносин.

Під час вивчення дисципліни здобувачі наукового ступеню набувають:

- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями з публічних фінансів;
 - здатність до формування та аналізу бюджетів державних і регіональних установ;
 - вміння виявляти, ставити та вирішувати завдання, оцінювати їх фінансові результати;
 - здатність до пошуку, оброблення та аналізу фінансової інформації з різних джерел;
 - здатність використовувати сучасні інформаційні ресурси та технології фінансового менеджменту та системи управління публічними фінансами;
- здатність до науково-дослідницької та пошукової діяльності в сфері фінансового менеджменту в публічній сфері.

Після засвоєння дисципліни зможуть використовувати знання, уміння і навички для вирішення професійних завдань досить широкого спектру складності, більш чітко визначати цілі, ресурси, бюджет.

Передбачено розвиток таких компетентностей: компетенції в теорії та практиці фінансового менеджменту в публічній сфері, компетенції у сфері бюджетування, уміння використовувати нормативно-правову, соціально-економічну та фінансову інформацію для прийняття управлінських рішень

Метою навчальної дисципліни «**Фінанси та бюджетування в державному секторі**» є розвиток таких компетентностей та результатів навчання.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 03. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 02. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК 03. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері публічного управління та адміністрування, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК 04. Здатність розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики, застосовувати й удосконалювати управлінські технології в сфері публічного управління та адміністрування в умовах нових викликів та ризиків.

СК 05. Здатність розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики, застосовувати й удосконалювати управлінські технології в сфері публічного управління та адміністрування в умовах нових викликів та ризиків.

СК 10. Здатність до прийняття науково-обґрунтованих управлінських рішень та проведення досліджень в умовах цифрових трансформацій публічного управління та адміністрування.

- результати навчання:

ПРН 01. Опанувати концептуальні та методологічні підходи з публічного управління та адміністрування з урахуванням міжпредметних зв'язків, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН 03. Формулювати нові ідеї, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, моделювання, прогнозування, програмування та проектування.

ПРН 05. Глибоко розуміти загальні принципи й методологію публічного управління та адміністрування, застосовувати їх у власних дослідженнях у публічній сфері та у викладацькій практиці.

ПРН 07. Уміти розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна «**Фінанси та бюджетування в державному секторі**» спирається на базові знання у сфері організації наукових досліджень, захисту прав інтелектуальної власності, дотримання академічної доброчесності. Для підготовки до занять використовуються, у тому числі, англomовні джерела; відповідно, здобувачі повинні володіти англійською мовою на рівні, достатньому для читання та перекладу тексту, його розуміння.

За структурно-логічною схемою програми підготовки доктора філософії дана навчальна дисципліна тісно пов'язана з іншими дисциплінами, зокрема: «Академічна доброчесність та наукова комунікація», «Стратегічні напрями розвитку електронного урядування», «Аналітика даних у сфері публічного управління».

3. Зміст навчальної дисципліни

1. Наукові засади дослідження поняття «фінанси» в державному секторі.
2. Стратегічний підхід в управлінні публічними фінансами. Бюджетна політика.
3. Бюджетні інститути та бюджетування.
4. Бюджетні інституції в Україні
5. Паспорт бюджетної програми.
6. Кошторис бюджетної інституції.
7. Бюджетування на нульовій основі (Zero-based budgeting, ZBB).
8. Case Study.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

- 1) Луніна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання : монографія / Інна Олександрівна Луніна ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2020. 440 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/339.pdf>
- 2) Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с. Доступно на сайті: URL:http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2915/1/Myskiv_B5.pdf
- 3) Норт Д. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки. К.: «Основи», 2000. 198 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/North_Douglass/Instytuttsii_instytuttsiina_zmina_ta_funktsionuvanni_a_ekonomiky.pdf

Додаткова література

- 1) Бюджетна система. Практикум : навч. посіб. [Електронний ресурс] / За наук. ред. проф. В. М. Федосова К.: КНЕУ, 2015. 454 с.
- 2) Бюджетний кодекс України. **Кодекс** від 08.07.2010 № 2456-VI (Редакція станом на **2024**). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
- 3) Воронова Л. К. Фінансове право України. Підручник. К.: Прецедент; Моя книга, 2006. - 448 с. URL: <https://refdb.ru › look › 2125543-pall>
- 4) Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
<http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/4483/1/%D0%9B%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BD%D0%B0-%D0%91%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%BA%20%D0%9F%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8.pdf>
- 5) [Матушко Я.В., Горбатюк В.І. Інституціонально-еволюційний контент формування «нової» якості бюджетних інститутів. Фінанси України.2017. №5.С.110-124.](#)
- 6) Сайти: minfin.gov.ua (mof.gov.ua); treasury.gov.ua
- 7) Lienert, I. (2005). Who Controls the Budget: The Legislature or the Executive? International Monetary Fund, Washington. <https://gsdrc.org/document-library/who-controls-the-budget-the-legislature-or-the-executive/>
- 8) Hu, X., Salim, A., Shi, K., & Yan, M. (2022). Partisan Conflict and Government Spending: New Evidence From the United States. *Asian Economics Letters*, 3(3). <https://doi.org/10.46557/001c.36056>

Список основних і додаткових літературних джерел із посиланнями надається наприкінці кожної лекції

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

№ з/п	Тема	Контрольний захід
1	Наукові засади дослідження поняття «фінанси» в державному секторі.	Практ.1. Самостійна робота
2	Стратегічний підхід в управлінні публічними фінансами. Бюджетна політика.	Практ.2, 3. Самостійна робота
3	Бюджетні інститути та бюджетування.	Практ. 4-5. Самостійна робота
4	Бюджетні інституції в Україні.	Практ. 6-7. Самостійна робота
5	Паспорт бюджетної програми.	Практ.8-9. Самостійна робота

6	Кошторис бюджетної інституції.	Практ. 10. Самостійна робота.
7	Бюджетування на нульовій основі (Zero-based budgeting, ZBB).	Практ. 11-12. Самостійна робота
8		Case Study Практ. 13-14. Доповідь
залік		

Завдання на практичні заняття, методичні та інформаційні матеріали викладаються через розсилку в zoom та e-mail.

6. Самостійна робота здобувача

Питання до самостійного опрацювання зазначені в завданнях до практичних занять.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Академічна доброчесність та норми етичної поведінки

Принципи академічної доброчесності та норми етичної поведінки визначено у розділах 2 та 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Заборонено представлення чужих навчальних та/або наукових результатів як своїх. Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Здобувачі мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши, з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень. Процедурно вирішення питання щодо перегляду результатів здійснюється комісією.

Дистанційне навчання

Дистанційне навчання через проходження онлайн-курсів за певною тематикою допускається за умови погодження зі здобувачами. У разі, якщо невелика кількість здобувачів має бажання пройти онлайн-курс за певною тематикою, вивчення матеріалу за допомогою таких курсів допускається, але здобувачі повинні виконати всі завдання, які передбачені у навчальній дисципліні.

За бажанням здобувачів, допускається вивчення матеріалу за допомогою англійських онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для всіх здобувачів, у тому числі з особливими освітніми потребами. У разі потреби завдання можуть бути скориговані.

Навчання іноземною мовою

Додатковий матеріал в межах окремих тем може пропонуватися англійською мовою.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: відповіді на практичних заняттях, самостійні роботи (завдання за темою дослідження), Case Study.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог PCO.

Семестровий контроль відбувається у формі заліку.

Рейтинг здобувача з дисципліни складається з балів, які він отримує за:

1. Відповіді та активність на практичних заняттях;
2. Виконання та презентації завдання за темою наукового дослідження;
3. Участь у Case Study;
4. МКР (залік).

Рейтингова система оцінювання

Вид роботи	Бали	Кількість	Сума, не більше
Відповідь на практичних заняттях	2	5	10
Завдання за темою дослідження	10	3	30
Участь в Case Study	10	1	10
МКР (залік)	50	1	50
Всього			100

Приклад завдання для ЗВО (аспірантів).

1. Ознайомитися з нормативними документами, що унормовують чинну класифікацію доходів і видатків бюджету (Зокрема, Про бюджетну класифікацію. Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11. URL:<https://ips.ligazakon.net/document/MF11003?an=1061>).
2. Відповідно до Програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету знайти дані щодо фінансування обраного Вами напряму проведення дисертаційного дослідження за останні 3-5 років.
3. Представити дані у вигляді таблиці (приклад наводиться з глибиною аналізу за 3 роки).

Табл.1

Бюджетне фінансування діяльності (процесів) з (обраний напрям дослідження) за 2021-2023 рр., тис грн.

Об'єкт фінансування	2021 р.	2022 р.		2023 р.	
	Обсяг Всього	обсяг	у % до 2021 р.	обсяг	у % до 2021 р.

4. Зробити розгорнуті висновки.
5. Надати дані щодо розпорядників бюджетних коштів, дотичних до розпорядження коштами в галузі (сфері діяльності), що є об'єктом дослідження.
6. Визначити, які бюджетні класифікації (крім програмної) відповідають обраному Вами напряму дослідження та повторити дії пп. 2-4.

7. Зробити висновки щодо достатності (ефективності) державного фінансового механізму регулювання обраного об'єкту дослідження.

Додаткове завдання.

1. Навести дані по фінансуванню обраного Вами напрямку дослідження в країнах ЄС (країнах світу), застосовуючи визнані джерела (Eurostat, звіти McKinsey). Матеріали розмістити в табл.2.

Табл.2

Бюджетне (державне) фінансування діяльності (процесів) з (обраний напрям дослідження) в країнах _____ (регіон) за 2020-2024 рр., тис (млн) дол США

	Країна	2020	2021.....		2024	
		обсяг	обсяг	у % до 2020 р.	обсяг	у % до 2020 р.

2. Зробити розгорнуті висновки.

Treasury.gov.ua, mof.gov.ua, spfu.gov.ua

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором кафедри теорії та практики управління, доктором наук з державного управління, професором Іваницькою Ольгою Михайлівною.

Ухвалено кафедрою теорії та практики управління (протокол № 15 від 07.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06.2024 р.)